

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

КОНКУРЕНТНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Право

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри правового регулювання економіки

Олег ЛУК'ЯНЧИКОВ

Харків
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні *кафедри правового регулювання економіки*

Протокол від 17.01.2023 р. № 6

Розробники:

Суц О. П., к.ю.н., доц. кафедри правового регулювання економіки

Трофименко Д.С., к.ю.н., доц. кафедри правового регулювання економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Сучасні ринкові відносини будь-якої розвинутої держави базуються на «здоровій» конкуренції учасників різноманітних товарних ринків, яка є рушійною силою розвитку цивілізованої економіки. Суб'єкти господарювання змагаються між собою, використовуючи власні переваги переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремих суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Необхідність постійного змагання у здобутті власного споживача змушує суб'єктів господарювання повсякчас покращувати якість товарів та надання послуг, підтримувати адекватну цінову політику, що в цілому має позитивний вплив на рівень та якість життя населення. Активне сприяння розвитку конкуренції в Україні має бути пріоритетним напрямом діяльності держави на шляху забезпечення економічної безпеки.

Конституція України проголошує, що держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монополією становленням на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.

Навчальна дисципліна «Конкурентне право» спрямована на формування високоякісної генерації представників правничої професії, які володітимуть базовими знаннями конкурентного права та вміло застосовувати у практичній діяльності законодавство про захист економічної конкуренції в умовах турбулентного розвитку сучасної вітчизняної економіки, формування нових товарних ринків з метою захисту інтересів держави або суб'єктів господарювання.

Навчальна дисципліна «Конкурентне право» обумовлена вивченням достатньо великого обсягу законодавчих актів, що зумовлене багатоманітністю правовідносин, що виникають в конкурентному середовищі.

Навчальна дисципліна «Конкурентне право» базується на теоретичних положеннях цивільного, господарського та адміністративного права, економічної теорії та розрахована на поглиблене комплексне вивчення правовідносин, пов'язаних з господарською діяльністю суб'єктів господарювання.

Нормативно-правову основу вивчення навчальної дисципліни «Конкурентне право» становлять Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закони України: «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про Антимонопольний комітет України», «Про природні монополії», «Про публічні закупівлі» та ряд підзаконних нормативно-правових актів.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Конкурентне право» обумовлена можливістю поглибленого оволодіння знаннями щодо: поняття корпоративного управління. Теоретико-правова характеристика конкуренції; поняття та сутності конкуренції, її правового регулювання; принципів конкурентного права; становлення конкурентного права як інституту корпоративного права та наукової дисципліни; поняття та ознак монополій та монополізму, їх правового регулювання; правового статусу та діяльності Антимонопольного Комітету України; поняття та сутності товарних ринків; порушення конкурентного законодавства у сфері корпоративного управління; порушення законодавства про захист економічної конкуренції; правової характеристики основних правопорушень конкурентного законодавства; загальної характеристики відповідальності за порушення конкурентного законодавства; особливостей адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення конкурентного законодавства.

Всебічне та поглиблене вивчення курсу «Конкурентне право» сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних конкурентних правовідносин та правильному застосуванню правових норм, сприяє становленню професійної та практичної підготовки кваліфікованих фахівців для роботи в юридичних особах, шляхом формування у них системи знань та умінь щодо захисту економічної конкуренції, дотримання умов

концентрації юридичних осіб, визначення узгоджених дій, користування монополістичним становищем на товарних ринках, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які змагаються між собою тощо.

Метою навчальної дисципліни «Конкурентне право» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок застосування норм конкурентного права, забезпечення правової поведінки у сфері економічної конкуренції, набуття вмінь і навичок застосовувати отримані знання, підготовка майбутніх висококваліфікованих кадрів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Конкурентне право» є опанування та засвоєння здобувачами вищої освіти основних понять, інститутів, принципів і джерел конкурентного права, засобів правового регулювання у сфері захисту економічної конкуренції; аналіз джерел конкурентного законодавства та практики їх застосування; формування уміння забезпечити суворе дотримання і виконання правових приписів, правильно застосовувати нормативно-правові акти у практичній професійній діяльності з питань дотримання правової поведінки в процесі економічної конкуренції.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та практичні положення, що регулюють правовідносини в сфері захисту економічної конкуренції.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки	Виробнича практика

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
<p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p>	<p>Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.</p>

<p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	
<p>Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	<p>Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.</p>
<p>Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p> <p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність укладати, вносити зміни та припиняти договірні конструкції у сфері господарської діяльності.</p>	<p>Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.</p>

<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p> <p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	<p>Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.</p>
<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p>	<p>Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.</p>

<p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність укладати, вносити зміни та припиняти договірні конструкції у сфері господарської діяльності.</p>	
<p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.</p> <p>Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	<p>Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.</p>
<p>Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.</p> <p>Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.</p> <p>Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	<p>Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.</p>
<p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	<p>Використовувати передові знання і методики у процесі право-творення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.</p>

<p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p> <p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	
<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.</p> <p>Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.</p> <p>Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	<p>Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.</p>
<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання</p>	<p>Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.</p>

<p>відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p> <p>Здатність консультивати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	
<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p> <p>Здатність консультивати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність укладати, вносити зміни та припиняти договірні конструкції у сфері господарської діяльності.</p>	<p>Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.</p>
<p>Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p>	<p>Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.</p>

<p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	
<p>Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово. ексті.</p> <p>. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p> <p>Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p>	<p>Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p>
<p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.</p> <p>Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p> <p>Здатність укладати, вносити зміни та припиняти договірні конструкції у сфері господарської діяльності.</p>	<p>Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.</p>
<p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність розв'язувати колізійні проблеми міжнародно-правового регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.</p> <p>Здатність визначати роль Світової організації торгівлі в регулюванні торгівлі товарами та послугами та аналізувати застосовувати джерела СОТ розв'язання складних задач правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	<p>Використовувати передові знання і методики для розв'язання складних задач у процесі правового забезпечення господарської діяльності.</p>

<p>Здатність до виявлення та кваліфікації юридичних правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності. Здатність консультувати з проблемних питань правового регулювання окремих видів господарської діяльності.</p>	
--	--

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальна частина

Тема 1. Економічно-правова характеристика конкуренції

Економічна та правова сутність конкуренції. Поняття економічної конкуренції та її роль у сфері господарювання. Історія становлення правового регулювання конкурентних відносин. Американські та європейські школи вивчення економічної конкуренції. Правове становище учасників відносин у сфері конкуренції.

Тема 2. Загальні положення конкурентного права

Поняття та предмет конкурентного права. Принципи та методи правового регулювання конкуренції. Становлення конкурентного законодавства іноземних країн. Джерела конкурентного права. Склад вітчизняного конкурентного законодавства. Проблемні питання реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони у частині захисту економічної конкуренції.

Тема 3. Державне регулювання конкурентних відносин

Державне регулювання конкурентних відносин. Система державних органів у сфері забезпечення економічної конкуренції. Правові основи діяльності Антимонопольного комітету України. Державне регулювання підтримки добросовісної конкуренції. Адвокатування конкуренції.

Тема 4. Монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

Загальна характеристика монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку. Визначення ринку. Товарні, територіальні, часові межі ринку. Визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку. Етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання

Правове регулювання природних монополій. Суб'єкти природних монополій. Сфери діяльності суб'єктів природних монополій. Державне регулювання та контроль за діяльністю суб'єктів природних монополій. Національні комісії регулювання природних монополій. Функції та повноваження національних комісій регулювання природних монополій.

Тема 5. Концентрація та узгоджені дії суб'єктів господарювання

Концентрація суб'єктів господарювання. Учасники концентрації суб'єктів господарювання. Випадки, в яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Підстави надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання.

Поняття та види узгоджених дій суб'єктів господарювання. Узгоджені дії, які можуть бути дозволені. Типові вимоги до узгоджених дій. Поняття антиконкурентних узгоджених дій.

Надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання. Розгляд заяв та справ про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особлива частина

Тема 6. Контроль за дотримання законодавства про захист економічної конкуренції у конкурентних процедурах

Правове регулювання публічних закупівель. Державне регулювання, контроль у сфері закупівель та громадський контроль. Загальні умови здійснення закупівель. Конкурентні процедури укладання договорів при здійсненні публічних закупівель. Здійснення процедури публічних закупівель через систему «Prozorro». Відкриті торги. Конкурентний діалог. Застосування процедури торгів з обмеженою участю. Відповідальність у сфері публічних закупівель. Спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів. Порядок оскарження процедури закупівлі до органів Антимонопольного комітету України.

Тема 7. Державна допомога суб'єктам господарювання

Поняття та види державної допомоги суб'єктам господарювання. Допустима державна допомога. Державна допомога, що може бути визнана допустимою. Нова та чинна державна допомога. Незаконна державна допомога та неналежне використання державної допомоги. Порядок повернення державної допомоги, недопустимої для конкуренції.

Тема 8. Розгляд заяв та справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Порядок розгляду заяв, справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі про захист від недобросовісної конкуренції. Порядок подання заяви про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Вимоги до оформлення заяви. Відмова в розгляді заяви. Рішення за результатами розгляду заяв.

Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Підстави для початку розгляду справи. Особи, які беруть участь у справі. Права і обов'язки осіб, які беруть участь у справі. Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України. Попереднє рішення у справі. Рішення у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Закриття розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Тема 9. Порушення законодавства у сфері конкуренції

Загальна характеристика порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю. Спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів. Обмежувальна та дискримінаційна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань.

Поняття недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції. Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

Тема 10. Відповідальність за порушення конкурентного законодавства

Загальна характеристика та види відповідальності за порушення конкурентного законодавства. Відповідальність за порушення у сфері публічних закупівель. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Адміністративна та кримінальна відповідальність за

порушення конкурентного законодавства. Умови звільнення та пом'якшення відповідальності за антиконкурентні узгоджені дії.

Перелік практичних (семінарських) занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

Під час викладання дисципліни «Конкурентне право» застосовуються наступні методи:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний (розповідь, лекція, пояснення, демонстрація наочного матеріалу (таблиці, схеми, презентації) (використовується при вивченні Тем 1-10).

2. Метод проблемного викладу (частково-пошукова діяльність, самостійна дослідницька діяльність). Викладач ставить проблему, формулює пізнавальну задачу, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи точки зору, різні підходи, показує спосіб вирішення поставленого завдання (використовується при вивченні Тем 6-8).

3. Частково-пошуковий, або евристичний, метод (студенти під керівництвом викладача самостійно розмірковують, розв'язують проблемні ситуації, аналізують, порівнюють, узагальнюють) (використовується при вивченні Тем 1-10).

Крім того, у процесі навчання здійснюється моделювання професійних ситуацій, робота в малих групах, ігрові методи (рольові ігри тощо), дебати, мозкові штурми, різноманітні індивідуальні та групові проєкти, індивідуальна дослідницька робота.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться у наступних формах:

1. Оцінювання виконання ситуаційних (практичних) завдань (максимальна кількість балів – 25).

2. Проведення контролю за змістовими модулями (максимальна кількість балів – 20).

3. Підготовка індивідуального завдання (максимальна кількість балів – 10).

4. Виконання творчих завдань – презентації (максимальна кількість балів – 5).

5. Проведення екзамену (максимальна кількість балів – 40).

Загальна модульна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних занять, за виконання індивідуального завдання, та оцінки за виконання модульної контрольної роботи.

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення аудиторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;

2) виконання творчих завдань (написання наукової роботи (стаття, тези доповіді тощо);

3) виконання модульних контрольних завдань.

Поточний контроль знань здійснюється на практичних заняттях. На практичних заняттях оцінювання рівня володіння студентами теоретичним матеріалом та правильністю виконання ситуаційних (практичних) завдань, оцінюється 5 балами (максимальна кількість балів складає 25 балів).

Модульний контроль проводиться у формі письмової контрольної роботи, яка включає 2 практичних завдання (стереотипні) максимальною кількістю 10 балів. Навчальною дисципліною передбачено проведення двох модульних контролів, за результатами яких студент максимально отримує 20 балів.

Крім того, поточний контроль включає перевірку успішності виконання самостійної роботи і оцінюється максимально 20 балами: індивідуальне завдання – максимально 10 балів та 1 творчого завдання – максимально 5 балів.

Написання індивідуального завдання оцінюється у 10 балів за такими критеріями: самостійності виконання; логічності та деталізації плану; повноти й глибини розкриття теми; кількості використаних джерел (не менше десяти); використання судової практики та відображення практичного досвіду; наявності конкретних пропозицій; якості оформлення.

Виконання творчих завдань оцінюється за такими критеріями: не менше 15 слайдів, інформативність, відповідність обраній темі, використання національного та міжнародного законодавства, характеристика проблематики.

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Накопичення рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Участь в обговоренні теоретичних питань теми на практичних заняттях / вирішення ситуаційних завдань	25
Письмова контрольна робота	10*2=20
Виконання індивідуального завдання	10
Виконання творчого завдання	5
Екзамен	40
Максимальна кількість балів	100

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни «Конкурентне право» здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет з 3 завдань (одне стереотипне – теоретичне питання, два діагностичних – практичні завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Відповіді на питання діагностичного рівня демонструють вміння вирішувати нескладні ситуативні завдання шляхом застосування нормативно-правових актів, що регулюють конкурентні правовідносини.

Відповідь на питання стереотипного рівня має виявити уміння ефективно та правильно застосовувати законодавство, давати абсолютно правильну аргументовану відповідь.

Кожний рівень питань оцінюється окремо, а загальна оцінка підраховується як зважена сума оцінок за кожне питання. Кількісний показник (бал) встановлюється залежно від ступеня виконання завдання. Максимальний бал за іспит – 40.

Завдання стереотипного рівня подано у вигляді одного теоретичного питання, яке треба розкрити (надати характеристику змісту і скласти відповідну схему). Оцінюється правильна відповідь на питання у 10 балів.

Завдання діагностичного рівня подано у вигляді практичного завдання невеликої складності. Кожне правильне вирішене завдання оцінюється у 15 балів:

2 бали – за правильний алгоритм вирішення завдання;

4 бали – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

4 бали – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 бали – за охайність подання результатів;

4 бали – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Рейтинг-план навчальної дисципліни (2 семестр)

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальна частина				
Т е м а 1	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція: «Економічно-правова характеристика конкуренції»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		

Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція: «Загальні положення конкурентного права»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Виконання ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних	5

			завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	
		Огляд чинного законодавства за темою	Огляд чинного законодавства за темою	
Т е м а 3 .	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція: «Державне регулювання конкурентних відносин»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Виконання ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою		Перевірка домашніх завдань		

	Аудиторна робота			
Тема 4.	Лекція	Лекція: «Монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Виконання ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка до написання модульної контрольної роботи		Перевірка домашніх завдань		
Тема 5.	Аудиторна робота			

	Лекція	Лекція: «Концентрація та узгоджені дії суб'єктів господарювання»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Виконання ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Написання модульної контрольної роботи за темами 1-5	Перевірка контрольної роботи	10
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка до модульної контрольної роботи за темі	Перевірка домашніх завдань	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особлива частина				
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 6.	Лекція	Лекція: «Контроль за дотримання законодавства про захист економічної конкуренції у конкурентних процедурах»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Виконання ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка творчого завдання		Перевірка домашніх завдань		
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 7.	Лекція	Лекція: «Державна допомога суб'єктам господарювання»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	

		Презентація творчого завдання	Презентація творчого завдання	5
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	

	Аудиторна робота			
Тема 8.	Лекція	Лекція: «Розгляд заяв та справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	
		Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка до написання модульної контрольної роботи	Перевірка домашніх завдань	
	Аудиторна робота			
Тема 9.	Лекція	Лекція: «Порушення законодавства у сфері конкуренції»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	
		Написання модульної контрольної роботи за темами 6-9	Перевірка контрольної роботи	10
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	

	опрацювання	Огляд чинного законодавства за темою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 10.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція: «Відповідальність за порушення конкурентного законодавства»	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою. Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань по темі	Обговорення теоретичних питань теми / вирішення ситуаційних завдань	5
		Виконання індивідуального завдання	Презентація індивідуального завдання	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	
	Огляд чинного законодавства за темою	Огляд чинного законодавства за темою		
ЕКЗАМЕН			40	
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ			100	

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів: Конвенція ООН від 11 квітня 1980 року. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_003
3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18- 22. Ст.144.
4. Кодекс України з процедур банкрутства. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст.74.
5. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
6. Господарський процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992, № 6. Ст. 56.
7. Про захист економічної конкуренції : Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 №2210-111. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64.
8. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996. № 236/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164.
9. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. Ст.472.
10. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських

формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31-32. Ст.263.

11. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5-6. Ст.3.
12. Про захист прав споживачів : Закон України 12.05.1991 р. № 1023-XII. *Відомості Верховної Ради України УРСР*. 1991. №30. Ст.379.
13. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст.158.
14. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст.69.
15. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50-51. Ст. 384.
16. Про природні монополії : Закон України від 20.04.2000 № 1682-П. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 30. Ст. 238.

Додаткова

17. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 03.12.1990 № 507-12. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 19-20. Ст.190.
18. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 01.07.2014 № 1555-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 34. Ст.1173.
19. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту : Закон України від *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 9-10. Ст.65.
20. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту : Закон України від 22.12.1998 № 331-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 12-13. Ст. 80.
21. Положення про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів державної влади, органів адміністративно – господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання : розпорядження Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0078-94#Text>
22. Правила розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ) : розпорядження Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-94#Text>
23. Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію) : розпорядження Антимонопольного комітету України від 19.02.2002 № 33-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-02#Text>
24. Методика визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку : розпорядження Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0317-02#Text>
25. Методика визначення відносин контролю : розпорядження Антимонопольного комітету України від 24.12.2002 N 397-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v397p226-02#Text>
26. Журик Ю. В. Антимонопольно-конкурентне право України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. 272 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zhuryk_Yurii/Antymonopolno-konkurentne_pravo_Ukrainy.pdf.
27. Трофименко Д.С. Ознаки недобросовісної конкуренції. Виклики правничої професії в умовах воєнного стану : тези доповідей та наукових повідомлень учасників круглого столу присвяченого до Дня юриста (6 жовтня 2022 року). Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 158 с. С. 74-77. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/2832>

Інформаційні ресурси

28. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <http://rada.gov.ua/>

29. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал»
<http://www.kmu.gov.ua/>
30. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>
31. Верховний Суд України : https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/-perelik_sprav/
32. Антимонопольний комітет України : <https://amcu.gov.ua/>
33. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Конкурентне право», розроблений в ПНС : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9614>.